

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Tarpusavio skolinimas: ką reiktų žinoti investuojant ir skolinantis?

Lietuvos bankas

Justina Tarasevičienė
Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
vyriausioji juriskonsultė
2019 m. spalio 2 d. Vilnius

Kas yra tarpusavio skolinimas?

Kas tai yra?

Peer-to-Peer lending

P2P (person to person)

Tarpusavio skolinimas

TSPO

Crowdfunding

Crowdlending

paveikslėlis iš

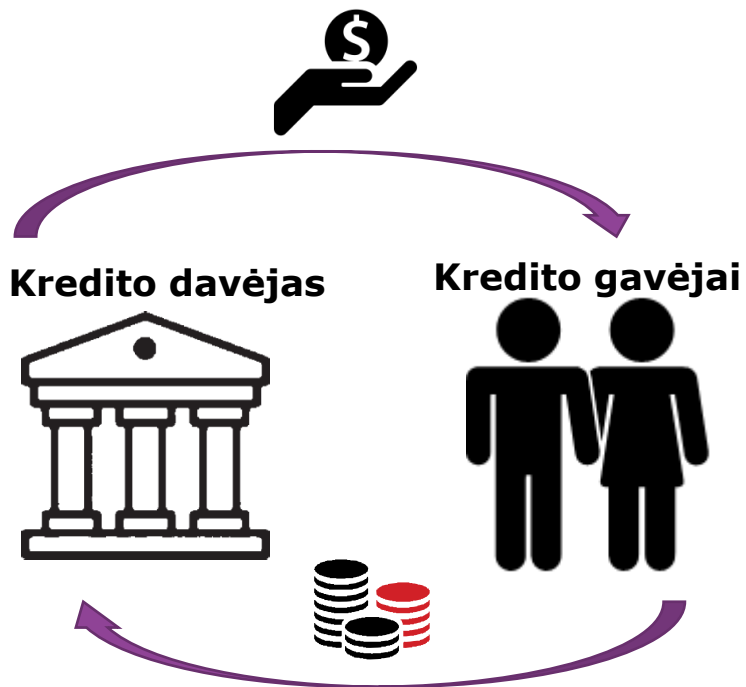
<https://obviousinvestor.com/peer-to-peer-lending/>

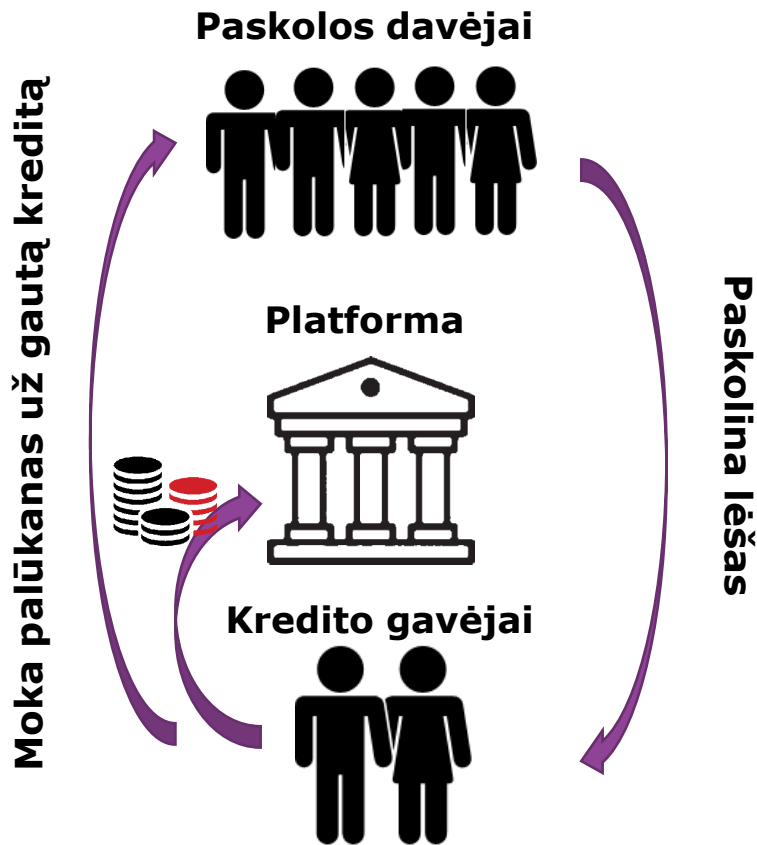
Kaip tai veikia?

Kuo skiriasi nuo paprasto kredito?

Moka palūkanas ir kitus mokesčius už gautą kreditą

2. Tarpusavio skolinimo platformos operatorius

Ar veikla licencijuojama?

- LB įrašo į **viešąjį tarpusavio skolinimo platformų operatorių sąrašą**
- LB **skelbia** viešąjį tarpusavio skolinimo platformų operatorių sąrašą
<https://www.lb.lt/lt/finansu-rinku-dalyviai>
- Neįrašyti į sąrašą operatoriai neturi teisės verstis tarpusavio skolinimo veikla Lietuvoje

The screenshot shows the Lietuvos Bankas website interface. The top navigation bar includes links for 'Apie mus', 'Veiklos sritys', 'Paslaugos klientams', 'Finansų įstaigoms', 'Statistika', 'Apšvietimas ir technika', 'Tiesinė informacija', 'Žiniasklaida', and 'Kontaktai'. The main content area is titled 'Veiklos sritys' and is organized into a grid of categories:

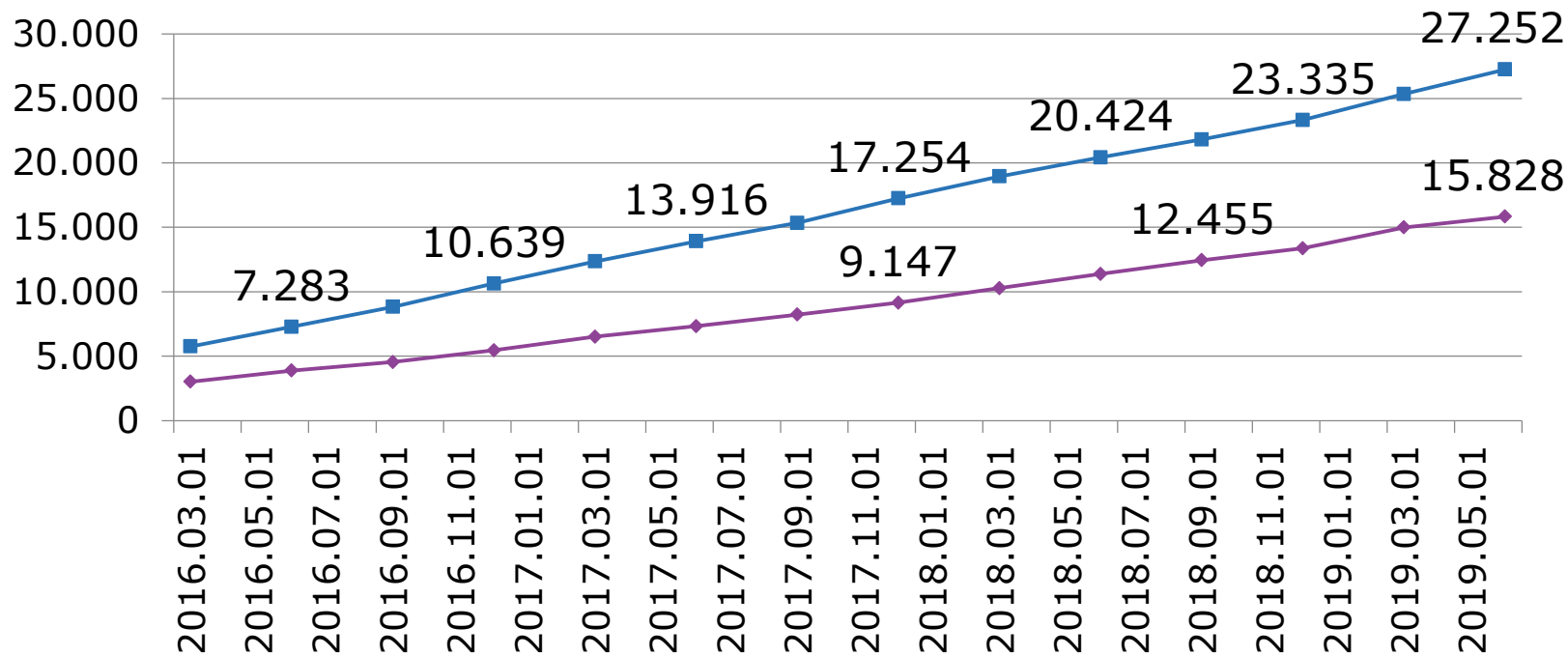
- Pinigų politika**
  - Apie bendrąją pinigų politiką ir kainų stabilumą
  - Pinigų politikos sprendimai
  - Kiti veiksmai pinigų politikoje
  - Lietuvos banko vaidmuo vykdamas bendrąją pinigų politiką
  - Valiutų kursų politika
  - Pinigų politikos priemonės
  - Sužadimas dėl grynųjų finansinio turto
  - Lygiavimų indeksų reformos (ECNVA, ESTE, EURIBOR)
- Finansinis stabilumas**
  - Apie finansinį stabilumą
  - Lietuvos banko vaidmuo užtikrinant finansinį stabilumą
  - Finansinio stabilumo užtikrinimo priemonės
  - Lietuvos finansinio stabilumo būklė
  - Finansų įstaigų pertvarkymas
  - Kredito vienybės reformos
- Mokėjimai**
  - Apie mokėjimų rinką
  - Mokėjimo paslaugų vertinimas
  - CENTROlink
  - Mokėjimo sistemos
  - Mokėjimų statistika
  - Mokėjimų sąlygos
  - Pakartinių identifikatorių paieškos paslauga
- Lietuvos finansinio turto valdymas**
  - Apie finansinio turto valdymą
  - Rizikos valdymas
  - Lietuvos sukios atstovai
  - Eurozoniškos užsienio atsargų valdymas
- Ekonominis ir finansinis švietimas**
  - Draudimas
  - Pasirūpinti
  - Taupyti
  - Investuoti
- Ekonominė analizė ir prognozės**
  - Apie ekonominę analizę ir prognozes
  - Naujausios ekonominės prognozės
  - Lietuvos ekonomikos apžvalga
  - Ekonominės komentaras
  - Naujausi ekonominiai indikatoriai
- Tyrimai**
  - Tyrimai ir sutikimas
  - Seminariai ir kursai
  - Kvėstinio turto programa
  - Tyrimai
  - Darbas ir praktika
  - Duomenų bazės
  - Lietuvos banko premija už mokslinę veiklą
  - Viešamieji projektai
- Finansų rinkos dalyvių priežiūra**
  - Apie priežiūros veiklą
  - Finansų sektorius
  - [Ekonominė rinkų dalyviai](#)**
  - Autorizacija / Licencijavimas
  - Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčai
  - Paslaugų duomenų duomenų bazė
  - Naudinga informacija vartotojams
  - STDP vertinimo kriterijai
  - Kontaktai finansų rinkos dalyviams
  - Bendrosios finansinių inovacijų aplinka
  - Finansinės technologijos
- Grynųjų pinigai**
  - Apie grynųjų pinigų išleidimą
  - Kolekcinis ir prozinis monetinis
  - Eurų banknotai
  - Eurų monetos
  - Susidėvėjusių ir supadintų pinigų keitimas
  - Litų keitimas į eurą
  - Grynųjų pinigų tvarkytose
  - Litų banknotai ir monetos
  - Lietuvos banko kasa

Kiek TSPO veikia?

Kredito įstaigos	TSPO	Kiti vartojimo kredito davėjai
4 Lietuvoje įsteigti bankai 9 užsienio bankų filialai 3 specializuoti bankai 63 kredito unijos	6	60

Tarpusavio skolinimo populiarumas

◆ Vartojimo kredito gavėjų skaičius, vnt. ■ Paskolos davėjų skaičius, vnt.

Reguliavimas ir priežiūra

Kas reguliuoja?

Vartojimo kredito įstatymas

Investuotojas

Fizinis asmuo (paskolos davėjas), kuris teikia arba įsipareigoja suteikti vartojimo kreditus vartojimo kredito gavėjams.

Vartojimo kredito gavėjas

Fizinis asmuo, kuris siekia sudaryti ar sudaro vartojimo kredito sutartį **asmeninėms, šeimos, namų ūkio**, bet ne verslo ar profesinėms reikmėms.

Tarpusavio skolinimo platforma

Tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus administruojama informacinė sistema, per kurią vykdomas tarpusavio skolinimas.

Vartojimo kreditų teikimo veiklos reguliavimas

=

tarpusavio skolinimo veiklos reguliavimas

Kreditingumo vertinimas

TSPŲ privalo:

- iš kredito gavėjo surinkti informaciją apie jo **tvarias pajamas, turimus finansinius įsipareigojimus**, pajamų kitimo potencialą ir pan.
- patikrinti kredito gavėjo pateiktą informaciją prieinamose **duomenų bazėse arba surinkti kitus pagrindžiančius įrodymus**.

Kreditingumo vertinimas

Reglamentuota (prižiūri LB)

40 proc. pajamų
ir įsipareigojimų
santykis

4 mėn. tvarios
pajamos

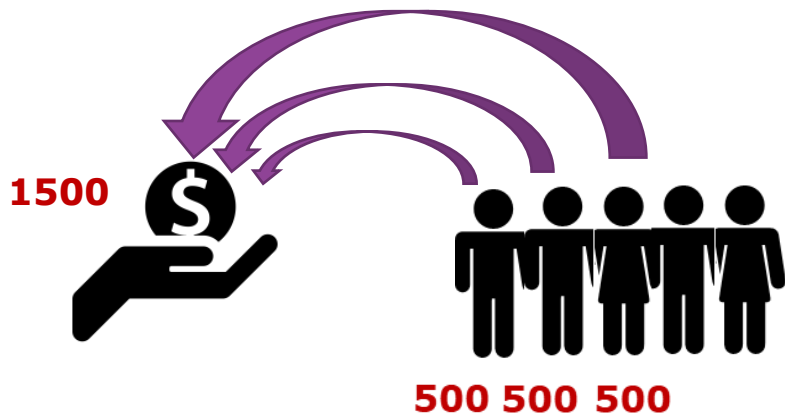
Kredito reitingas - neregamentuota (neprižiūri LB)

- Kredito reitingai **gali skirtis** skirtinguose platformose, nes nėra reglamentuoti.
- TSPO privalo kredito gavėjui ir paskolos davėjui **pakankamai atskleisti** su jais susijusią ir jiems reikalingą informaciją.

Kiek galiu paskolinti?

Vartojimo kredito įstatyme nustatyta riba vienam skolininkui

Paskolos davėjo vienam vartojimo kredito gavėjui vienoje tarpusavio skolinimo platformoje suteiktų ir negražintų vartojimo kreditų bendra suma negali viršyti **500 eurų**.

Kokia kaina?

Vartojimo kredito įstatyme reguliuojama kredito kaina

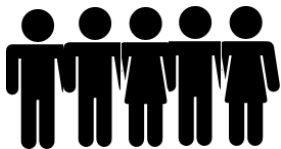
Vartojimo kredito kainą sudaro **palūkanos** + **kiti mokesčiai** (sutarties sudarymo, administravimo, komisiniai ir kt.)

Bendra vartojimo kredito **kaina** (palūkanos ir visi mokesčiai) < už **paskolintą sumą**.

Palūkanų norma < 75 %

Kiti mokesčiai vienai vartojimo kredito dienai < **0,04 % bendros kredito sumos**

Neregamentuota VKĮ – paskolos davėjo mokesčiai

TSPD iki kredito sutarties sudarymo turi **atskleisti** paskolos davėjui TSPD taikomus visus mokesčius ir kitus mokėjimus.

Sudarius vartojimo kredito sutartį

Atsisakyti sutarties:

- 1) Per **2** kalendorines dienas nuo lėšų išmokėjimo
- 2) Per **14** kalendorinių dienų nuo sutarties sudarymo

- 1) Gražinama išmokėta kredito suma. **Nemokamos palūkanos**, kiti mokesčiai, išlaidos ar kompensacijos
- 2) Per 30 d. gražinama kredito suma ir **palūkanos** už kreditu pasinaudotą laikotarpį. Nemokami papildomi mokesčiai, išskyrus **kompensacija** už duomenų bazių patikras

Išankstinis kredito gražinimas

Turi teisę:

- bet kuriuo metu **įvykdyti** visus arba dalį savo įsipareigojimų pagal vartojimo kredito sutartį
- turi teisę į bendros vartojimo kredito **kainos sumažinimą**

Turi teisę į teisingą ir objektyviai pagrįstą **kompensaciją**.

Kai gražina virš 2320 eurų ir liko virš 1 m., kompensacija < 1 %
liko mažiau 1 m., kompensacija < 0,5 %

Jei nevykdomi įsipareigojimai?

Reglamentuota VKĮ

- Netesybos ne didesnės nei **0,05 proc.** Skaičiuojamos ne ilgiau kaip **180 dienų**.

- Reguluojamas vartojimo kredito sutarties **nutraukimas**

- TSPO privalo interneto svetainėje **skelbti** detalią **išieškojimo vykdymo procedūrą** vartojimo kredito gavėjui laiku nevykdant finansinių įsipareigojimų

- Informuoti paskolos davėją, ar turi teisę perleisti reikalavimą

Neregamentuota VKĮ – skolos išieškojimo vykdymas

- Skolos išieškojimo vykdymo priemonės ir efektyvumas nėra prižiūrimas Lietuvos banko.

Informacijos atskleidimas

Vartojimo kredito įstatyme nustatyti reikalavimai TSPO

- TSPO privalo parengti ir patvirtinti **veiklos tęstinumo planą**, numatantį priemones ir procedūras, skirtas užtikrinti, kad veikla būtų vykdoma nuolat ir nenutrūkstamai, taip pat užtikrinančias sklandų vartojimo kredito sutarčių administravimą ir **nepertraukiamą sutartinių įsipareigojimų vykdymą nenumatytų aplinkybių atvejais** ir pateikti paskolos davėjui (investuotojui) informaciją apie savo **veiklos tęstinumo planą**.
- TSPO savo interneto svetainėje privalo **skelbti informaciją** apie organizacines ir administracines **priemones, skirtas užkirsti kelią interesų konfliktams**.

Vartotojo teisių gynimas

**Lietuvos
bankas**

**Valstybinė
vartotojų
teisių apsaugos
tarnyba**

- Ne teismo tvarka nagrinėja vartotojų ir rinkos dalyvių **ginčus**.
- Prižiūri, kaip finansų rinkos dalyviai teikia finansines paslaugas, įskaitant **skundų nagrinėjimą**.
- Vykdo ekonominio ir finansinio **švietimo funkcijas**.
- Ne teismo tvarka sprendžia vartotojų ir pardavėjų, paslaugų teikėjų **ginčus** (įskaitant **išieškojimo įmones**).
- kontroliuoja sutarčių standartines sąlygas ir ginčija **nesąžiningas** vartojimo sutarčių **sąlygas**.
- Tiria **Nesąžiningos komercinės veiklos** vartotojams draudimo įstatymo pažeidimus.

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Ačiū

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros
skyriaus vyriausioji juriskonsultė
Justina Tarasevičienė
pt@lb.lt